

פרק ראשון

"איך כן" ולא "מה לא"

שונים? – לא ייאמן!

לאחר שההדים האחרונים משמחת החתונה נמוגים, וגם אלבום התמונות כבר אינו מהווה אטרקציה מרגשת, מגלים כל בני זוג שהחיים מורכבים יותר משחשבו שבועות ספורים קודם לכן. לעיתים לא נדירות חווים בני הזוג תסכול מן הפערים המתגלים ביניהם. ההתאמה המושלמת, עליה דיבר השדכן וממנה התלהבו שני הצדדים, מתגלה תמיד כחלקית בלבד, והבדלים מתחילים לבצבץ אל פני השטח. "ההורים שלנו בני דודים, קיבלנו אותו חינוך, וכל מי ששמע על השידוך חשב שלא יכולה להיות התאמה גדולה מזו", אמר לי שמואל בפגישתנו הראשונה, "אבל למעשה –" המשיכה רעייתו, "אנחנו משקיעים המון מאמץ כדי להבין זה את זה, אך לא תמיד זה עוזר. אופן המחשבה שלנו שונה מדי".

קשה לנו להיות שונים, קשה לנו לחיות את המציאות בה איננו דומים זה לזה, כיוון שקיימת תפיסה ילדותית הטוענת, כי אפשר להגיע לחברות אמיתית ומוחלטת רק כאשר בן הזוג דומה לנו. המחשבה המוטעית הגורסת, כי אנו מתאימים בשלמות זה לזה רק כאשר אנו תמימי דעות בכל תחום, ושקשר מהותי יכול להתקיים רק כאשר בני זוג מבינים באופן מושלם זה את רגשותיו של זה – הינה מכשול המאיים על שלווה חייהם של זוגות רבים.

כאשר אנו קולטים בפעם הראשונה, כי החלום להגיע להרמוניה מוחלטת עם בן או בת הזוג עד שנחוש 'אחד' מכל בחינה, פשוט אינו ניתן להגשמה, נוצרת

בנו תחושה של פחד, המחליפה את החלום על האחדות המושלמת. לא קל לחיות עם תחושות כאלה, ולכן, בדרך כלל, מכחישים בני האדם שהפער ביניהם מפריע להם וגורם להם לחוש תחושת איום. וכיוון שההכחשה אינה מרחיקה את הפחד או מעלימה את ההבדלים המאיימים, מתרסקים החלומות הסודיים פעם נוספת אל סלעי המציאות.

התוצאה הטבעית במצב זה הינה תסכול, הנובע מן הפער הקיים בין הרצוי למצוי. מתח בין בני הזוג וצער על אובדן החלום, הן תוצאותיו הצפויות והמובנות של התסכול הזה, ואליהם מצטרפים ידידים בלתי נעימים בדמות כעס, רגישות יתר, עייפות, שחיקה וכאבי גוף ונפש. מגוון רחב של רגשות שליליים, המפריעים לנו בזוגיות, בנישואים, בחינוך ילדים, בעבודה, ומשליכים על כל תחומי חיינו.

באופן טבעי התסכול והקושי רק מגבירים את השאיפה להתגשמותו של חלום האחדות המושלמת בדעות וברגשות – כשם שחלמנו בראשית ימי הנישואים, והתשוקה להתגשמות החלום – מגבירה עוד יותר את התסכול, כך נוצר מעגל שלילי ההולך ומחזק את עצמו.

העובדה שאנחנו – כבני זוג – שונים זה מזה, מחייבת אותנו למצוא דרך בה נוכל לפעול ולהגיע להתאמה של דעותינו והתנהגויותינו. מציאות החיים המשותפים אינה מאפשרת לכל אחד מאיתנו לחיות לפי הבנתו ומאלצת אותנו לתהליכי תקשורת והתאמה מתמדת. זהו מצב שונה לחלוטין מזה שחווינו לפני הנישואים, כשהיינו ילדים בבית הורינו. שם לא היינו זקוקים ומחוייבים לקבל החלטות עצמאיות רבות כל כך, אחרים (הורים ומורים) קיבלו את ההחלטות בעבורנו וכיוונו אותנו לאן וכיצד לצעוד. כאשר אנו צריכים לקבוע את דרכנו באורח עצמאי, בהתאם לצרכיו של בן זוג החולק את חייו עימנו, אנו נחשפים בכל פעם מחדש לשונות הקיימת בינינו.

שונות – איום או הזדמנות?

קיומה של השונות מחייבת מערכת רגשית גמישה יותר, עם יכולת השתנות ולמידה. בלי יכולת למידה ובלי יכולת השתנות הולך ותופח בתוך ליבו של האדם הר של רגשות שליליים; במצב כזה אנו עלולים לחוש לעיתים קרובות

כמשוחחים עם אדם שאינו מבין את שפתנו, או אולי אף סובל מחרשות קלה וסלקטיבית.

למידה היא תהליך המתאפשר כאשר יש רצון לשינוי. אדם לומד ביעילות ומגיע להישגים כאשר יש לו התנועה הנפשית המושכת אותו אל מושא לימודיו, בין אם מדובר על לימודי אסטרונומיה השוכים את ליבו ובין אם מדובר על בניית הבית המשותף יחד עם בן או בת זוגו. כאשר יש לי התקרבות רגשית לבן הזוג שלי, אני יוצר בתוכי כלי שמאפשר את השינוי הנדרש כדי ליצור בית משותף ושמח. כאשר הרצון להבין זה את זה ו'ללמוד' זה את זה הינו חלק מתפיסת החיים – השונות בין בני הזוג, הופכת לדבר מעניין ומאתגר, ומפסיקה להיות גורם מוזר ומאיים המאיים על שלמות הבית.

שונות היא הזמנה ללימוד. כאשר הלמידה מאיימת עלי, גם השונות מרתיעה אותי. אולם שונות מאיימת יכולה להפוך ללמידה אפשרית כאשר יש לנו קשר רגשי. וייתכן שזאת הסיבה לכך שבורא העולם סדר לנו בליבנו קשר רגשי בתור כלי לבניית יכולת זוגיות.

כדאי לדעת שהמציאות שלנו אינה אובייקטיבית או ניתנת לבחינה מדעית, אי אפשר לקבוע מהי זוגיות טובה ומהי זוגיות טובה פחות על פי נתונים חיצוניים. רק בני הזוג הם אלו שיכולים לספר ולגלות, האם הנישואים שלהם טובים בעבורם; והם אכן יהיו כאלה בעזרת ה' כאשר הקשר הרגשי בין בני הזוג יהיה תקין וחזק, יאפשר תרגום אוהד יותר של השונות הקיימת ביניהם, ויהפוך אותה מ'איום' ל'הזדמנות'.

כשיש בין בני הזוג אמון ותחושת שייכות, יש להם עניין זה בהצלחתו ובאישורו של זה ומטרה משותפת המלכדת אותם, ניתן לצאת למסע ולהתגבר בסייעתא דשמיא על כל מהמורה.

כשאנחנו שני יחידים, המצויים ביחד, הזוגיות המכילה שונות מאיימת, מחלישה ומעייפת. לעומת זאת, כאשר אנחנו בני זוג הקולטים שאחד ועוד אחד הם הרבה יותר משניים – מתגבר בנו הכוח הזוגי והאישי, ומתוך כך מתגברות היכולות שלנו לפתח יותר ויותר את עצמנו ואת הזוגיות שלנו.

בזוגיות שאינה מאויימת משינויים, אנחנו לא צריכים להיות דומים זה לזה,

אנחנו צריכים להיות מתואמים. לא דומים, אלא משלימים, כמו יד ימין ויד שמאל של גוף אחד, מתוך הכרה כי באנו למלא תפקידים שונים למען מטרה אחת.

תיאום ללא איום

זוגיות היא משטח עבודה רוחני, שבו מתגלה הכוח המשלים של הזוג על ידי אותה שונות שממנה אנחנו פוחדים בתחילת הקשר, לפני שהכרנו זה את זה. השונות מאפשרת את ההתפתחות של כל אחד מבני הזוג, והיא גם מאפשרת השגת יעדים ומטרות משותפים. במשך השנים פגשתי זוגות רבים וסובלים, שלא הבינו את הרעיון הפשוט שהשונות היא לגיטימית. בנישואים לא קיים מצב של "אם אני צודק/ת אז את/ה לא צודק/ת" – נישואים דורשים תיאום, לא הכנעה. שכך, כמו שכברה הזכרנו, הכנעה וכניעה מביאות לייאוש והשלמה מביאה לעוצמה.

כשפגשתי את משה וצפורה, לא הבנתי מה הבעיה שהביאה אותם אלי. אט אט התבררו לי ההבדלים ביניהם. כל אחד מהם בא מבית ברוך ילדים, אך משפחתה של צפורה היתה אמידה למדי, בעוד הוריו של משה גידלו שמונה ילדים בדירה בת חמישים ושניים מטר מרובע – בערך גודל הסלון בבית הוריה של צפורה.

הפער הכלכלי יצר הבדלים נוספים: צפורה היתה רגילה למזון מעודן ומתוחכם, ומשה חיבב צ'יפס בפיתה בימות החול וטשולנט וקוגל בשבת. סלט החמוציות של צפורה הרתיע אותו והיה נראה לו מזון המתאים לציפורים.

מלבד הגנטיקה וההבדלים בין ההורים, היתה בין בני הזוג שונות שנבעה מתחומי עניין שונים לחלוטין: צפורה חשה שמשה אינו מספיק חכם, כיוון שאהב לתקן רהיטים ומוצרי חשמל, אבל לא הבין שום דבר בהשפעת איחוד אירופה על הכלכלה הגלובלית.

בעוד היא ממורמרת בסתר ליבה על כך שנישאה לאדם מצומצם וטכני, היה משה קודר וזועף על כך שאשתו מדברת גבוהה גבוהה

ואינה מטפלת בתשומת לב ואהבה בפרטים הטכניים של החיים. כתוצאה מכך נוצר ביניהם פער שהפך במהירות לאיום. האיום עורר מריבות, והמריבות יצרו שחיקה.

ובצומת דרכים זה החליטו שניהם לפנות אלי.

כבר לאחר פגישה אחת התחילו שניהם להבין את אופן החשיבה המוטעה, שהיווה בסיס לצער ולכאב שביניהם. הם הבינו שדמיון מוחלט בין בני הזוג הינו פנטזיה ילדותית, המזיקה לחיי הנישואים.

מן הרגע בו הפנימו זאת, היה השינוי מהיר. כעבור פחות מחודשיים הופתעו בני הזוג (וגם אני) לראות כיצד הם מתחילים להעריך את השונות הקיימת ביניהם וליהנות ממנה. הוא נהנה מכך שזכה באשה אינטליגנטית וחרिפה, היכולה ללמד אותו דבר אחד או שניים על העולם, והתגלה כתלמיד לא רע כלל. והיא מצאה את עצמה מעריכה את הבטחון שהעניקו לה היכולות הטכניות שלו.

הסוף הטוב הגיע לשמחת כולנו, מהר מאוד; משה וצפורה לא נזקקו עוד לעזרתי, ספינת חייהם מצאה את המסלול הנכון.

"טוסו!"

בכל חברה קיים האיש 'החכם' וחברו 'טוב הלב'. לצידם נוכל למצוא גם את הטיפוס 'הדחוי' את 'הלוחם' ואת 'המצחיקן', כשבמקביל אליהם חיים אנשים בעלי תפקידים רבים נוספים, כמו: 'העסקן', 'הצדיק', 'המודרני' ועוד. כל חברה זקוקה לאנשים הממלאים תפקידים אלו ומתפקדים על פי הקודים הכרוכים בהם, וכל אחד מאיתנו, בשלב זה או אחר של חייו, נטל לעצמו אחד או יותר מהתפקידים האלה, ומילא אותו בהתאם לציפיותיה של החברה שהקיפה אותו. לעיתים, כשמילאנו את התפקיד, אהבנו אותו והזדהינו איתו, ולעיתים – לא בדיוק. אולם, בכל מקרה הפקנו ממנו לא מעט תועלת, שאם לא כן היינו זונחים אותו ומחפשים לעצמנו תפקיד אחר.